Evaluatie Rekenkamercommissie (RKC)

Van: griffie
Aan: gemeenteraad
Datum: 12 november 2021

1. Waarom een evaluatie

In de *Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Culemborg houdende regels omtrent de rekenkamercommissie (Rekenkamercommissie gemeente Culemborg 2019),* die op 22 oktober 2019 in werking is getreden, is de volgende bepaling (artikel 4 lid 2) opgenomen: *De raad besluit ten minste zes maanden voor afloop van de benoemingsperiode over het al dan niet herbenoemen van de directeur*. We lezen verder: *De raad evalueert het functioneren van de commissie ieder jaar. Bij de evaluatie toetst de raad, gehoord de auditcommissie, aan de volgende criteria: a. De keuze van de onderzoeksonderwerpen en het onderzoeksplan; b. Kwaliteit van het onderzoek (zoals leereffecten voor raad en college); c. Communicatie en competenties van de directeur; d. Samenwerking met de auditcommissie.*

2. Wat vooraf ging

2.1 Welke keuzes zijn gemaakt ten aanzien van de huidige RKC?

Op 30 september 2019 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om voor Culemborg een rekenkamercommissie (RKC) met directeursmodel in te richten. De griffie en de Auditcommissie hebben vervolgens een directeur geselecteerd om deze functie uit te voeren. Op 11 juni 2020 heeft de gemeenteraad voorts o.a. besloten om:
1. de heer dr. P. (Peter) G. Castenmiller van bureau PBLQ te benoemen als directeur van de Rekenkamer Culemborg overeenkomstig artikel 2 van de Verordening Rekenkamercommissie gemeente Culemborg 2019;
2. de benoemingstermijn vast te stellen op 2 jaar tot 1 juli 2022; en
3. de heer P. van Enk van bureau PBLQ te benoemen als plaatsvervanger van de heer Castenmiller (…).

2.2 Welke beelden lagen aan de basis van de keuze voor het directeursmodel?

Als voordelen van het directeursmodel werden genoemd: één aanspreekpunt, dagelijkse betrokkenheid (waardoor grotere flexibiliteit en slagkracht) en onafhankelijkheid. Als nadelen zijn genoemd dat de kwaliteit afhankelijkheid is van één persoon en de kwetsbaarheid van continuering. Verder is in het raadsvoorstel van september 2019 genoemd dat het bij de keuze voor een directeursmodel belangrijk is om met de directeur afspraken te maken over de onafhankelijkheid van de onderzoeken, om te voorkomen dat alle onderzoeken worden uitgevoerd door één bureau. Verder is, naast de mogelijkheid van het directeursmodel, de mogelijkheid van een RKC in samenwerking met een buurgemeente genoemd in het raadsvoorstel van september 2019. Destijds was er geen buurgemeente geïnteresseerd in samenwerking.

3. Wat hebben we gedaan om te evalueren?

De griffie heeft via de Dagpost een vragenlijst verspreid (zie bijlage 1), die gebaseerd is op bovenstaande criteria. Verder heeft de griffie, aangezien de Auditcommissie de rol van klankbord voor de RKC vervult (raadsbesluit 11 juni 2020), met de Auditcommissie de beelden besproken die bestaan over het functioneren van de Rekenkamercommissie. Daarbij is besloten om ook een korte

enquête uit te zetten bij de raads- en commissieleden. De uitkomsten van beide acties vindt u hieronder.

4. Uitkomsten evaluatie

4.1 Beelden griffie en Auditcommissie

In de Auditcommissie werden de volgende beelden gedeeld van het functioneren van de RKC:

De voor-en nadelen die in 2019 voorzien waren, blijken met de gekozen uitvoering niet als zodanig naar voren te komen. De meest opvallende punten die geconstateerd werden:

- Inmiddels heeft de huidige RKC twee onderzoeken opgeleverd; een onderzoek naar Wmo-Jeugd en een DoeMee-onderzoek naar Meldingen Openbare Ruimte. Beide onderzoeken zijn in de gemeenteraad als kwalitatief goed beoordeeld.
- De RKC heeft een directeur en een plaatsvervangend directeur. Met beiden vindt afstemming plaats, met de plaatsvervangend directeur vooral op zakelijk en met de directeur vooral op inhoudelijk vlak. In de praktijk blijken zij veel gesprekken samen te doen. Hierdoor lijkt het efficiëntie-voordeel kleiner dan voorzien en komt de RKC in deze constructie dichtbij een RKC-constructie met een driekoppige commissie.
- Hoewel tijdens de selectiegesprekken gesproken is over een gewenste inzet van meerdere onderzoeksbureaus, is later in een gesprek gebleken dat de directeuren een voorkeur hebben de onderzoeken te doen vanuit het onderzoeksbureau van waaruit zij de directeursfunctie invullen; PBLQ.
- Afgesproken is dat het gehele beschikbare budget naar de RKC gaat en dat er niet op productie afgerekend wordt. In de praktijk blijkt dit minder transparant te zijn. Dit vraagt gelet op de verantwoording de aandacht van zowel RKC als de griffie. Daarnaast is het bovendien zo dat de mogelijkheid dat er geld overblijft als er minder productie is, met deze constructie is komen te vervallen. Ook is er ruimte voor discussie over de uitleg van artikel 7 lid 4 van de *Verordening*: in beginsel verricht de commissie jaarlijks één groot en één klein onderzoek (o.a. de vraag of een DoeMee-onderzoek een volwaardig klein onderzoek is).
- In de *Verordening* is bepaald dat bij een nieuw onderzoek het onderzoeksplan beargumenteerd ter kennisgeving moet worden voorgelegd aan de raad en eventuele anderen. Dit is niet altijd gebeurd.

In de auditcommissie is verder gedeeld dat het goed zou zijn om ook te kijken in de komende periode of de slagkracht van de controle op doelmatigheid doeltreffendheid en rechtmatigheid vanuit de raad mogelijk nog kan worden vergroot door eventueel aan te haken bij initiatieven in de regio om te komen tot een regionale rekenkamer.

4.2 Enquête

De enquête is door vier raadsleden en twee commissieleden ingevuld. Dit is te weinig om harde conclusies te trekken. Wel delen we graag de resultaten met u.

Op de eerste vraag: *Wat vindt u van de communicatie van de RKC met u als gemeenteraad?* is twee keer goed, drie keer gemiddeld en een keer niet goed geantwoord. De tweede vraag: *Wat vindt u van de keuze van onderzoeksonderwerpen van de RKC?* leverde driemaal goed op, tweemaal gemiddeld en eenmaal minder goed. Over de derde vraag, die over de kwaliteit van de onderzoeken, was men het meest positief: vijfmaal goed en eenmaal gemiddeld. Hoeveel men leert van de resultaten van de

onderzoeken werd als volgt beantwoord: viermaal goed en driemaal gemiddeld (hier had een van de respondenten twee keuzes aangevinkt).
Kunt u de directeur en de plaatsvervangend directeur een rapportcijfer geven voor hun kwaliteiten? bleek een lastige vraag te zijn, zo gaven twee respondenten aan. Er is viermaal het cijfer 7 gegeven, driemaal voor de directeur en eenmaal voor de plaatsvervangend directeur. Voor het overige is deze vraag onbeantwoord gebleven.
Er hebben twee leden van de Auditcommissie de enquête ingevuld. Deze leden hebben de samenwerking met de RKC als goed tot heel goed beoordeeld.

Het algemene beeld dat we kregen bij het doorlezen van de antwoordformulieren was, door enerzijds het beperkte aantal geretourneerde enquêtes en anderzijds ook door de toelichtingen die gegeven werden, dat er (nog) een te onduidelijk beeld bestaat van (het functioneren van) de RKC. Dit komt mogelijk door de communicatie door de RKC, mogelijk hebben raads- en commissieleden informatie gemist die wel aangeboden is. Verder denken we uit de resultaten van de enquête te kunnen opmaken dat het algemene beeld over de RKC (gematigd) positief is, waarbij het werkelijke product van de RKC, de onderzoeksrapporten, vooral positief beoordeeld is.

4.3 Algemene conclusie
Uit het bovenstaande maken we op dat de tevredenheid over de RKC als commissie en over de kwaliteit van de onderzoeken (gematigd) positief is en daarmee geen aanleiding geeft tot wijzigingen op dit moment. Verder blijkt dat er organisatorisch verschillende zaken aandacht vragen. We noemen: organisatorische aspecten als de besteding van het budget, de efficiëntie van de tweekoppigheid, de variëteit in de achtergrond van de onderzoekers betrokken bij de onderzoeken, de zichtbaarheid van de RKC en de communicatie van de RKC naar de gemeenteraad toe, bij voorbeeld met een product als het onderzoeksplan. De griffie zal hierover in de komende maanden aandacht voor vragen in de contacten en het overleg met de RKC.

Verder concluderen wij dat het beeld dat de gemeenteraad heeft over het functioneren van de RKC, (nog) niet scherp is. We zien als redenen hiervoor de beperktheid van de periode waarin de RKC actief is geweest voor Culemborg, waarbij de corona-periode niet heeft geholpen en mogelijk de communicatie van de RKC naar de gemeenteraad toe of het niet tot zich nemen door de gemeenteraad van beschikbare informatie.

Daarnaast concluderen we dat het goed zou zijn om te kijken in de komende periode of de slagkracht van de controle op doelmatigheid doeltreffendheid en rechtmatigheid vanuit de raad mogelijk nog kan worden vergroot door eventueel aan te haken bij initiatieven in de regio om te komen tot een regionale rekenkamer. Nu deze initiatieven nog in een vroeg stadium verkeren, biedt een verlenging van de benoemingstermijn de meeste ruimte en rust om de beelden van RKC en regionale ontwikkelingen voor de gemeenteraad scherper te krijgen.

Bijlage 1: enquête

Evaluatie functioneren Rekenkamercommissie

oktober/november 2021

Graag insturen naar: griffie@culemborg.nl ***vóór of uiterlijk op 2 november***

Uw naam: …… (niet verplicht in te vullen)

1. Wat vindt u van de communicatie van de RKC met u als gemeenteraad? (maak **vet**)

heel goed goed gemiddeld minder goed niet goed

Eventuele toelichting: ……

2. Wat vindt u van de keuze van onderzoeksonderwerpen van de RKC? (maak **vet**)

heel goed goed gemiddeld minder goed niet goed

Eventuele toelichting: ……

3. Wat vindt u van de kwaliteit van de onderzoeken van de RKC? (maak **vet**)

heel goed goed gemiddeld minder goed niet goed

Eventuele toelichting: ……

4. Hoeveel leert u van de resultaten van de onderzoeken van de RKC? (maak **vet**)

heel veel veel gemiddeld weinig niets

Eventuele toelichting: ……

5. Kunt u de directeur en de plaatsvervangend directeur een rapportcijfer geven voor hun kwaliteiten?

Cijfer directeur en eventuele toelichting: ……
Cijfer plaatsvervangend directeur en eventuele toelichting: ……

De volgende vraag is alleen voor de Auditcommissie:

6. Hoeveel beoordeelt u de samenwerking tussen de RKC en de Auditcommissie? (maak **vet**)

heel goed goed gemiddeld minder goed niet goed

Eventuele toelichting: ……
Hartelijk dank voor het invullen!